7/7379

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.11.0.APK.0.10.01.610-01/-1433-33783 18 AGUSTOS 2005
KONU : Konya Milletvekili
Sayın Atilla KART'ın
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi:a)TBMM Başkanlığının 04.07.2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7379-12720/36446 sayılı yazısı.
b)Başbakanlığın 08.07.2005 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-466/3344 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Atilla KART tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/7379-12720 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :
1 Cevap formu(3 Sayfa)

DAĞITIM:
TBMM Başkanlığına
Başbakanlığa

7/7379

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATİLLA KART'IN 7/7379-12720 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre; Devlet Demiryollarının, kararnameler gereğince Makine Kimya Endüstrisi'ne silah yapımı için satması gereken 16 bin ton hurdayı, aralarında beldelerin de bulunduğu Belediyelere devrettiği ifade edilmiştir. Devlet Demiryollarının, hurdalarını nereye satacağı 1971 yılında çıkan, MKE Kurumu Hurda Malzeme alımına ait Kararnameyle belirlenmiştir. Kararnamede, bütün resmi kurumların hurdalarını, MKE'ne Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca her 6 ayda bir belirlenecek bedel karşılığında satacağı belirtilmiştir. Yine 19 Mart 2001 tarihinde çıkartılan 2001/15 sayılı Başbakan Sn. Bülent Ecevit imzalı genelgede de, "Bakanlar Kurulu kararı hükümleri çerçevesinde, her türlü hurda malzemenin, kamu kurum ve kuruluşlarınca HURDASAN AŞ'ye satış suretiyle devredileceği...." tekrarlanmıştır.

Uygulama bu şekilde istikrarlı olarak devam etmiştir. Ancak TCDD Yönetim Kurulu 31.12.2003 tarihli kararıyla ".....belediyelerin son yıllarda raylı sisteme geçmeleri sebebiyle hurda, ray, travers gibi malzemelere ihtiyacının olduğu, ancak fiyatların yüksek olması sebebiyle taleplerin yerine getirilemediği, bu hurdaların toplanmasında gecikmeler olmaması için satışın belediyelere yapılmasının uygun bulunduğu...."yolunda karar vererek, hurdaların MKE yerine belediyelere satışına karar vermiştir. 1 kg. hurda rayın piyasa fiyatı 600-700 bin seviyesinde iken, bu malzemelerin belediyelere 200 bin liranın altında satıldığı ve böylece Devlet'in 8 trilyon civarında zararının doğduğu ifade edilmektedir.

Bu şekilde satış yapılan belediyelerin ağırlıklı olarak AKP'li Belediye Başkanlarının bulunduğu belediyeler olduğu ve keza demiryoluna ihtiyaç duymayan belde belediyelerinin de bulunduğu ifade edilmektedir.

Bu açıklama ve bilgiler karşısında aşağıdaki hususların cevaplandırılmasını talep etmek gereği doğmuştur;

SORU 1- TCDD'nin yukarıda sözü edildiği şekilde, MKE'ne satması gereken hurda malzemeleri, belediyelere sattığı yolundaki bilgi ve iddialar doğru mudur? Yürürlükte olan Bakanlar Kurulu kararlarına rağmen, hangi yasal gerekçeyle bu satışlar yapılmıştır?

SORU 2- 1 kg. hurda ray bu belediyelere hangi bedelle satılmıştır? 1 kg. hurda rayın piyasa fiyatı nedir? Bu şekilde doğmuş olan kamu zararı nedir? Zararın 8 trilyona ulaştığı yolundaki bilgiler doğru mudur?

SORU 3- Bu şekilde satış yapılan belediye sayısı nedir? Bu belediyelerden Belediye Başkanı AKP'li olan belediye sayısı nedir? TCDD'ndan ray hurdası alan belediyelerin, bu malzemeleri kendi ihtiyaçları için kullanmayıp, bu işin ticaretini yaptıkları yolundaki bilgi ve iddialar doğru mudur? Bu yolda yapılan bir tespit söz konusu mudur? İlgililer hakkında idari ve adli süreç başlatılmış mıdır?

7/7379

CEVAP:

TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi bir Kamu İktisadi Kuruluşudur. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Kamu İktisadi Kuruluşunu "sermayesinin tamamı Devlete ait olup, tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür" şeklinde tanımlamış ve "kamu iktisadi kuruluşlarının ...ekonominin kurallarına uygun olarak yönetilmeleri"nin amaç olduğu 1'nci maddesinde belirtilmiştir.

Demiryolu hat kesimlerinde yapılan onarımlar ile malzeme yorulması nedeniyle değiştirilen ray ve bağlantı elemanlarından oluşan hurda durumundaki malzemelerin toplanmasında gecikmeler yaşanmaktadır. Bu gibi gecikmeler hatlarda yapılan bakım ve tamirat çalışmalarını aksatmakta ve seyrüsefer emniyetini tehlikeye düşürmektedir. Seyrüsefer emniyetini tehlikeye düşüren, yol kenarlarında yığılmaları nedeniyle çevreye zarar veren bu gibi malzemelerin beklemesi, aynı zamanda duran maddi varlık olarak da TCDD'ye zarar olarak yansımaktadır. Zarar eden bir kuruluş olarak TCDD'nin; ticari yönden zararın azaltılması amacıyla bu gibi hurdaları değerlendirmesinin yanında, yarattığı tehlikenin ve çevre zararının da önlenmesi yönünde tedbir almasını gerekli kılmaktadır.

19.07.2003 tarih ve 25173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4916 sayılı "Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un 37'nci Maddesi, "Katma bütçeli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait, hizmet dışı kaldığından kullanılmayan veya ihtiyaç fazlası olan iş makinesi, makine ve teçhizat, demirbaş, araç, gereç ve malzemeleri belediyelere, il özel idarelerine, tarımsal kalkınma kooperatiflerine, sulama birliklerine ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına karşılıklı anlaşma suretiyle satmaya, kiralamaya, satış ve kira bedellerini taksitlendirmeye ilgili kurumlar yetkilidir" hükmü ile ilgili kurumlar yetkili kılınmıştır.

Söz konusu Kanun'un 37'nci maddesi uyarınca TCDD Yönetim Kurulu'nun 2003 yılında aldığı hurda satışına ilişkin kararla, daha önceki yıllarda satış yapılan şahıs ve kurum sayısı azaltılarak, alıcı profili belediyeler ve askeri birlikler olarak sınırlandırılmış ve MKE Kurumunca belirlenen fiyatların iki katına satışını kararlaştırmıştır. Benzer kararlar 1991 yılı öncesi ve sonrasında değişik tarihlerde TCDD Yönetim Kurullarınca alınarak hurda satışları yapılmıştır.

MKE Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğü'nün 2004 yılı birinci altı aylık hurda fiyatı 91.752 TL/Kg., ikinci altı aylık hurda fiyatı da 99.100 TL/Kg.dır. TCDD tarafından Belediyelere yapılan hurda satışında 2004 yılı birinci altı ayda uygulanan fiyat 183.504 TL/Kg., ikinci altı ayda uygulanan fiyat ise 198.200 TL/Kg. olup, MKE Kurumu'nun tayin ettiği fiyatın iki katıdır.

./..

Öte yandan, TCDD demiryolu hattı boyunda dağınık durumdaki hurda malzemelerinin toplanması, kesilmesi, taşınması ve her türlü gideri alıcıya ait olmak üzere 183.504 TL/Kg. olan fiyatına karşılık satış işlemi 198.200 TL/Kg. fiyattan gerçekleştirilmiştir. Roterdam'da hurda rayın istifli ihraç fiyatı 175 ile 185 $/Ton arasında değişmektedir. Uluslararası hurda ray ihraç fiyatı yaklaşık 235.000 TL/Kg iken bu fiyatın ülkemizde 600.000-700.000 TL/Kg. olması mümkün değildir.

4916 sayılı Kanun uyarınca alınan TCDD Yönetim Kurulu Kararı ile hurda satışı gerçekleştirilmiş olup, bedelsiz devir ve zarar söz konusu olmadığı gibi, MKE Kurumu'nun belirlediği fiyatın iki katından daha yüksek bedelle gerçekleştirilen satıştan dolayı TCDD'nin kârı söz konusudur.

Belediyelere hurda malzeme satışı yapılmıştır. Belediyeler, hurda malzemeyi köprü üst geçitlerinde, köprü ve menfez yapımlarında, mezarlık ihata duvarı inşası ile bakım ve onarım yapımında kullanmak üzere talep etmişlerdir.

TCDD Yönetiminin belirlediği fiyatla şartları kabul eden ve bedelini ödeyebilen Belediyelere, Siyasi Parti aidiyeti aranmaksızın hurda malzeme satışı yapılmaktadır.

2004 yılında TCDD Yönetim Kurulu Kararı gereği 36 Belediye'ye hurda satışı yapılmış olup, Belediye'lerin 19'u AK Parti, 7'si Doğru Yol Partisi, 4'ü Cumhuriyet Halk Partisi, 3'ü Milliyetçi Hareket Partisi ve 2'si Saadet Partisine mensuptur.